

41003 - ALLAH TEÂLÂ'NIN İSİMLERİ DOKSAN DOKUZ İLE SINIRLI DEĞİLDİR

Soru

Allah Teâlâ'nın güzel isimleri, sadece doksan dokuz ile mi sınırlıdır? Yoksa O'nun isimleri bundan fazla mıdır?

Detaylı cevap

Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مِائَةٌ إِلَّا وَاحِدًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ. ([رواه البخاري ومسلم])

"Şüphesiz Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Yüzden bir eksiktir. Kim, bu isimlerin hakkını yerine getirir ve gereğine göre amel ederse, cennete girer." (Buhârî; hadis no: 2736. Müslim; hadis no: 2677).

İbn-i Hazm -Allah ona rahmet etsin- gibi bazı âlimler, bu hadisi delil göstererek Allah Teâlâ'nın isimlerinin bu sayı (99) ile sınırlı olduğunu söylemişlerdir. (Bkz: el-Muhallâ"; c: 1, s: 51).

Âlimlerin geneli, İbn-i Hazm'ın -Allah ona rahmet etsin- söylediği bu söze muvafakat etmemiştir. Aksine İmam Nevevî gibi bazı âlimler, Allah Teâlâ'nın isimlerinin bu sayı ile sınırlı olmadığı konusunda âlimlerin ittifak ettiklerini nakletmiştir. Bu âlimler, İbn-i Hazm'ın bu sözünü, itibar edilmeyen şâz görüş gibi kabul etmişlerdir.

Bu âlimler, Allah Teâlâ'nın güzel isimlerinin bu sayı ile sınırlı olmadığı konusunda şu hadisi delil göstermişlerdir.

Abdullah b. Mes'ud'dan -Allah ondan râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ، مَا ضِ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ
لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ
تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَتُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُزْنِي، وَدَهَابَ هَمِّي إِلَّا أَذْهَبَ اللَّهُ هَمَّهُ وَحُزْنَهُ، وَأَبْدَلَهُ مَكَانَهُ
{. فَرَجًا. قَالَ: فَقِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَلَا نَتَعَلَّمُهَا؟ فَقَالَ: بَلَى، يَنْبَغِي لِمَنْ سَمِعَهَا أَنْ يَتَعَلَّمَهَا

[رواه أحمد وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة]

"Allahım! Ben senin kulunum. Erkek ve kadın kullarının çocuğuyum. Alnım (kontrolüm) senin elindedir. Benim hakkımda senin hükmün geçerlidir. Senin, benim hakkımdaki takdirin adâlettir. Kendini isimlendirdiğin, Kitabında indirdiğin, kullarından birisine öğrettiğin veya katındaki gayb ilminde kendine has kıldığın sana âit her isimle: Kur'an'ı, kalbimin baharı, göğsümün nûru, hüznümün ortadan kalkması ve kederimin gitmesi (için vesile) kıl(manı isterim) derse, Allah Teâlâ onun sıkıntı ve üzüntüsünü giderir ve onun yerine ferahlık ve rahatlık verir.

Sahâbe:

- Ey Allah'ın elçisi! Bu duâyı öğrenelim mi? diye sordular.

Bunun üzerine Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurdu:

- Evet, bu duâyı işitenin onu öğrenmesi gerekir." (İmam Ahmed Müsnedi; c: 1, s: 391. Elbânî; "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha", hadis no: 199).

Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

{...أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ...}

"... veya katındaki gayb ilminde kendine has kıldığın..."

Sözü, Allah Teâlâ'nın güzel isimlerinin bilgisi, O'nun katındaki gayb ilminde kendisine âittir. Bunu, kullarından hiç kimseye göstermemiştir. Bu ise, O'nun isimlerinin doksan dokuzdan daha fazla olduğuna delâlet etmektedir.

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- bu hakkında şöyle demiştir:

"Bu hadis, Allah Teâlâ'nın isimlerinin doksan dokuzun üzerinde olduğuna delâlet etmektedir." (Mecmû'u'l-Fetâvâ; c: 6, s: 374).

Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- yine şöyle demiştir:

"el-Hattâbî ve başka âlimler şöyle demişlerdir: Bu hadis, Allah Teâlâ'ya âit isimler olduğuna ve bunları ancak kendisinin bildiğine delâlet etmektedir. Buna da Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sözü delâlet etmektedir:

﴿إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ﴾

'Şüphesiz Allah'ın isimlerinden doksan dokuzu vardır. Kim, bu isimlerin hakkını yerine getirir ve ve gereğine göre amel ederse, cennete girer.'

Bu durum, bir kimsenin, -sahip olduğu malı 1000 dirhemden fazla olmasına rağmen-, şöyle demesi gibidir:

'Benim, 1000 dirhemim vardır. Bunları sadaka vermek için hazırladım.'

Allah Teâlâ Kur'an'da şöyle buyurmuştur:

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا [سورة الأعراف الآية: ١٨٠]

"En güzel isimler, (Esmâul-Hüsnâ) Allah'ındır. O halde O'na güzel isimleriyle yalvarın (duâ edin). O'nun isimlerini (ziyâdeleştirmek veya noksanlaştırmak veyahut da tahrif etmek sûretiyle) değiştirenleri bırakın. Onlar, (dünyada) yapmakta olduklarının cezasına çarptırılacaklardır." (A'râf Sûresi: 180)

Allah Teâlâ bu âyette kendisine mutlak (sınırsız) güzel isimleri ile yalvarılmasını emretmiş, kendisinin doksan dokuzun dışında başka güzel isimleri yoktur, dememiştir." (Mecmû'u'l-Fetâvâ; c: 22, s: 482).

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- Müslim'in şerhinde, âlimlerin bu konuda ittifak ettiklerini nakletmiş ve şöyle demiştir:

"Âlimler, bu hadisin, Allah Teâlâ'nın güzel isimlerinin sayısını sınırlamadığında ittifak etmişlerdir.Hadis; Allah Teâlâ'nın, bu doksan dokuzdan başka ismi yoktur, anlamında değildir.Hadisten, bu doksan dokuz ismin hakkını yerine getiren ve gereğine göre amel eden, cennete girer, kastedilmiştir.Hadiste murad edilen şey, bu isimlerin hakkını yerine getirmek ve gereğine göre amel etmekle cennete girilmesidir.Yoksa Allah Teâlâ'nın isimlerinin doksan dokuz ile sınırlı olması değildir."

Değerli âlim Muhammed b. Sâlih el-Useymin -Allah ona rahmet etsin- de bu konuda şöyle demiştir:

"Allah Teâlâ'nın isimleri belirli bir sayı ile sınırlı değildir.Bunun delili, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in şu sahîh hadisteki sözüdür:

اللَّهُمَّ إِنِّي عَبْدُكَ، ابْنُ عَبْدِكَ، ابْنُ أُمَّتِكَ، نَاصِيتِي بِيَدِكَ، مَا ضِ فِي حُكْمِكَ، عَدْلٌ فِي قَضَاؤِكَ، أَسْأَلُكَ بِكُلِّ اسْمٍ هُوَ لَكَ، سَمَّيْتَ بِهِ نَفْسَكَ، أَوْ أَنْزَلْتَهُ فِي كِتَابِكَ، أَوْ عَلَّمْتَهُ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ، أَوْ اسْتَأْثَرْتَ بِهِ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ، أَنْ تَجْعَلَ الْقُرْآنَ رَبِيعَ قَلْبِي، وَتُورَ صَدْرِي، وَجَلَاءَ حُرْنِي، وَذَهَابَ هَمِّي. [رواه أحمد وصححه الألباني في السلسلة الصحيحة]

"Allahım! Ben senin kulunum. Erkek ve kadın kullarının çocuğuyum. Alnım (kontrolüm) senin elindedir. Benim hakkımda senin hükmün geçerlidir.Senin, benim hakkımdaki takdirin adâlettir. Kendini isimlendirdiğin, Kitabında indirdiğin, kullarından birisine öğrettiğin veya katındaki gayb ilminde kendine has kıldığın sana âit her isimle: Kur'an'ı, kalbimin baharı, göğsümün nûru, hüznümün ortadan kalkması ve kederimin gitmesi (için vesile) kıl(manı isterim)." (İmam Ahmed Müsnedi; c: 1, s: 391. Elbânî; "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha", hadis no: 199).

Allah Teâlâ'nın ilmını gizlemiş olduğu ve kendisinden başka hiç kimsenin bilemediği bir şeyin bilinmesi mümkün değildir.Bilinmeyen şey de sınırlandırılmaz.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

﴿. إِنَّ لِلَّهِ تِسْعَةً وَتِسْعِينَ اسْمًا، مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا، مَنْ أَحْصَاهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ ﴾.

"Şüphesiz Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. Yüzden bir eksiktir. Kim, bu isimlerin hakkını yerine getirir ve ve gereğine göre amel ederse, cennete girer."

Sözüne gelince bu, Allah Teâlâ'nın bu isimlerden başka isimleri yoktur anlamında değildir. Fakat bunun anlamı; Allah Teâlâ'nın isimleri içerisinde doksan dokuz tanesinin, hakkını yerine getiren ve gereğine göre amel eden kimse, cennete girer, demektir.

Dolayısıyla Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in:

{مَنْ أَحْصَاهَا}

"... bu isimlerin hakkını yerine getirir ve ve gereğine göre amel ederse,..."

Bu sözü, birinci cümlenin tamamlayıcısıdır.Yoksa yeni ve ayrı bir cümle değildir.Bunun benzeri bir kimsenin şöyle demesi gibidir:

'Yanımda, Allah yolunda cihad için hazırlamış olduğum yüz tane at vardır.'

Bunun anlamı, benim bu yüz attan başka atım yoktur, demek değildir. Aksine bu yüz at, sadece bu şey (Allah yolunda cihad) için hazırlanmıştır." (Mecmûu' Fetâvâ İbn-i Useymîn; c: 1, s: 122).